

IN DIT NUMMER:

- Budget mantelzorgwaardering per gemeente bekend 2
- De vertrouwde stammenstrijd laaide weer even op 3
- Met de Participatie wet is een grote verandering in het sociale domein in gang gezet 4
- Verkiezingen 2017 Tweede Kamer 5
- Langer thuis blijven wonen 9

Aktueel

Het bestuur van de stichting bestaat uit:

A.P.J. (Bram) Strookman, voorzitter/redactie
M.T. (Theo) Fambach, bestuurslid/redactie
Mw B. (Baukje) van Hes, 2e secretaris
G. (Gerard) v.d. Meer, bestuurslid/redactie
A.J.H. (Bert) Nijborg, bestuurslid

Vormgeving Luuk Boerman
Redactieadres De Dissel 22
8332 JH Steenwijk
0521 514017
e-mail info@loisweb.nl
website www.loisweb.nl

De donateurs mogen – mits met vermelding
– de nieuwsbrief kopiëren voor hun leden en
andere belangstellenden.

Informatie en advies

Het zijn superspannende tijden. Terwijl ik dit schrijf weet ik nog echt niet op welke partij ik mijn stem zal uitbrengen. Keuze genoeg, daar niet van. Afsplitsers zat, zeker. Maar veel partijen spreken mij echt niet aan.

Als ik naar de doelgroep ouderen kijk, dan zijn een paar items hot: werkgelegenheid na je 55 ste, pensioenleeftijd graag weer 65, betaalbare huurwoningen, AOW indexeren, koopkrachtbehoud, pensioen-indexatie, lagere eigen bijdrage ziektekostenverzekering. Zoek daar maar eens de partij bij die dat allemaal in zijn programma heeft. Het lijkt wel of de veertigers van nu vergeten dat ze alle welvaart toch voor het grootste deel aan onze generatie hebben te danken.

Ja, onze generatie moet rijk zijn.... Maar bij velen van ons zit de poen gewoon in de bakstenen. Verhuizen is bijna geen optie. Je netwerk stort in elkaar en dat is lastig bij een vraag naar mantelzorg. De huur is fors hoger dan wat je nu aan hypotheek betaalt terwijl aow en pensioen niet of nauwelijks stijgen. De buikriem aanhalen is ook niet onbeperkt mogelijk. Het Nibud gaf mij een koopkracht- plaatje van minus 30 per maand. Dat is wel 360 per jaar minder! Moet ik dan maar een stel lidmaatschappen opzeggen?

Nee, Den Haag moet eens wakker worden en de ouderen hoog op de prioriteitenlijst

plaatsen. Een onbekommerde oude dag, dat is wat velen wensen. Helaas wordt dat met dit beleid geen sinecure.

Gelukkig heeft het kabinet Rutte-Asscher de staatsfinanciën op orde gekregen, er is weer sprake van economische groei en dat betekent dat de partijen weer kunnen 'uitdelen'. De miljarden vliegen je om de oren en alles schijnt weer te kunnen. De befaamde duizend euro van Rutte in 2013 vallen er bij in het niet!

Als je allemaal wilt wat hierboven werd opgesomd, heb je als oudere eigenlijk slechts de keus tussen SP, PVV en 50PLUS. Dat kan dan eindelijk een leuk kabinet opleveren dat de noden van de ouderen serieus neemt!

Lois en onze donateurs

Het LOIS heeft alle bestanden opgeschoond. Maar al te vaak bleek een Seniorenraad te zijn opgeheven zonder dat wij daarvan op de hoogte zijn gesteld. Ook verzuimt men vaak om bestuursmutaties door te geven. Elders in ons blad treft u alvast de oproep aan uw donatie over te maken. Graag hiervoor uw gepaste aandacht.

Ik wens u veel wijsheid op 15 maart en tevens veel leesplezier.

Bram Strookman ,
voorzitter

Aan de donateurs van LOIS

Geachte mevrouw, meneer,

LOIS is er voor u

Dat is het uitgangspunt van de Stichting LOIS. Een organisatie van deskundige vrijwilligers die u adviseert en informeert. Wij doen dit onder meer door het uitgeven van een nieuwsbrief en het organiseren van informatieve bijeenkomsten. De kas wordt gevuld door een vaste jaarlijkse bijdrage vanuit de aangesloten organisaties bij LOIS.

Bijdrage 2017

LOIS vraagt u ook in 2017 uw jaarlijkse bijdrage ten bedrage van 90,- euro namens uw organisatie weer te voldoen. Hiermee kunnen wij ook dit jaar het werk in het belang van de senioren weer uitvoeren.

Betaalgegevens:

Bedrag: 90,- euro t.n.v. bankrekening: NL 78 INGB 0009 2807 40 o.v.v.: naam van uw organisatie en gemeente.

Dank.

Het bestuur hoopt op een snelle verwerking en wij danken u bij voorbaat voor uw welwillende medewerking.

Adressering

Mogelijk hebben er (adres)wijzigingen plaatsgevonden die bij ons nog niet bekend of verwerkt zijn. Wilt u eventuele wijzigingen aan ons doorgeven? Graag per mail,

Budget mantelzorgwaardering per gemeente bekend

Uit een brief van staatssecretaris Van Rijn is gebleken dat ten behoeve van mantelzorgondersteuning en -waardering in 2016 structureel 100 miljoen is toegevoegd aan het Gemeentefonds. Dit valt op te maken van de website van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (vng.nl) onder het hoofdstuk Briefmiddelen-wijkteams-en-informele-zorg.

Het totaalbedrag van de Integratie

Uitkering WMO bedroeg in 2016 1.138 miljoen euro. Hiervan was 100 miljoen dus voor mantelzorgondersteuning en - waardering. Dat betekent dus dat in 2016 8,79% van de Integratie Uitkering WMO van 2016 beschikbaar was voor mantelzorgondersteuning en - waardering (100 miljoen: 1.138 miljoen = 8,79). Mezzo heeft berekend wat het budget per gemeente voor 2016 dan zou zijn. Bij deze berekening is men uitgegaan van de Integratie Uitkering WMO uit de Septembercirculaire van 2015. In de Handreiking voor Gemeenten is meer

over het opstellen van beleid voor mantelzorgwaardering te lezen. Hier wordt per gemeente de hiermee gemoeide bedragen opgegeven. Als Seniorenraad, WMO Raad of Cliëntenraad kunt u de cijfers nazien en mogelijk bespreken met de portefeuillehouder Sociaal Domein in uw woonplaats. Voor 2017 zijn de cijfers nog niet bekend.

De 20 gemeenten met het grootste budget Waardering Mantelzorgers in 2016 zijn Rotterdam met 4.120.687 euro, daarna volgen Amsterdam met 3.872.418, 's-Gravenhage 2.897.801, Eindhoven 1.459.536, Tilburg 1.295.682, Utrecht 1.268.160, Breda 1.062.308, Apeldoorn 1.042.307, Enschede 1.038.989, Groningen 986.028, Nijmegen 984.183, Maastricht 927.041, Zaanstad 908.146, Heerlen 876.925, Haarlem 875.099, Emmen 859.127, 's-Hertogenbosch 854.718, Dordrecht 784.946, Sittard-Geleen met 773.566 en tenslotte Venlo met 760.546.

De vertrouwde stammenstrijd laaide weer even op.

Alle grote steden in Nederland zijn volgens het CBS gegroeid in 2016, Amsterdam en Rotterdam het meest. In beide gevallen was vooral de instroom van immigranten de oorzaak, gevolgd door natuurlijke groei. Het enige echte verschil zat in de binnenlandse verhuizingen: daar scoorde Rotterdam een batig saldo en Amsterdam een negatief. Het nieuws trok aardig wat aandacht. Amsterdam heeft 'het' kennelijk niet meer en 'verliest' van – of aan – Rotterdam. Voor die laatste conclusie boden de bekendgemaakte cijfers overigens totaal geen bewijs, maar toch veranderde harde statistiek zo in een gemakelijk stukje nepnieuws in het kader van de folkloristische 010/020-vete.

Maar het CBS kwam wel degelijk met belangrijke informatie. De Nederlandse bevolking groeit snel. Inmiddels zijn we de 17 miljoen gepasseerd, maar voornamelijk door immigratie en steeds minder vanwege het geboorteoverschot,

dat gestaag daalt als logisch gevolg van een verouderende bevolking. De groei van de steden gaat bovendien ten koste van steeds meer regio's, Noordoost-Nederland en Midden-Limburg voorop, waar krimp de realiteit is. Wie iets dieper in de demografische data duikt, ziet dat het vooral de jongeren zijn die deze gebieden achter zich laten. Deze combinatie van ontwikkelingen heeft een verontrustend gevolg: in de krimpregio's slaat de vergrijzing op deze manier dubbelhard toe.

Als krimp en vergrijzing elkaar aanjagen is een neerwaartse spiraal zeker niet ondenkbaar. Waar vergrijzing op hol slaat, stokt de economische dynamiek, brokkelt het voorzieningenniveau af, daalt de waarde van onroerend goed, lopen investeringen terug, komen zaken kortom tot stilstand, om vervolgens te verschrompelen. Logischerwijs met extra negatieve gevolgen voor de vergrijzingsproblemen die we al hadden, zoals een onhoudbaar pensioenstelsel en

een onbetaalbare zorg. Elders in de wereld bestaan ze al: sterfregio's. Wie vluchten kan, vertrekt. Een absoluut doemscenario.

Desondanks zijn vrijwel alle verkiezingsprogramma's er kort en laconiek over, als een zeldzaam toonbeeld van eensgezindheid. Regionale problemen moeten regionaal worden opgelost. Eventueel is er (wat) meer geld, zodat "een kleine school open kan blijven en ouders niet hoeven te vertrekken". Oorzaak en gevolg worden in dit probleem makkelijk en daardoor vaak verward. Een terugkerende suggestie is dat regio's vooral ook over de grenzen moeten kijken en een enkel programma spreekt van de kansen die ontstaan uit krimp, zonder ook maar de minste poging te doen om deze te benoemen. Het probleem leeft niet, zo veel is duidelijk; zelfs niet bij 50Plus, waarvan het verkiezingsprogramma op dit punt zelfs verbijsterend oppervlakkig is.

Op social media circuleert momenteel een lijstje van Nederlandse posities in allerlei rangordes en klasseringen, met als achterliggende boodschap: we doen het erg goed. Voor nu klopt dat ongetwijfeld. Maar dat veel mensen, vooral buiten de grote steden, zich zorgen maken over hun toekomst is misschien toch terecht. Dat onbehagen lijkt een onwaarschijnlijk grote groep kiezers ertoe te brengen hun stem te vergooien aan links- of rechtsextremistische partijen, waarvan we weten: veel geschreeuw, geen oplossingen.

Het weldenkend deel van Nederland zou er goed aan doen de noodzaak van 'vergrijzingsevenwicht' snel en serieus op te pakken als een landelijk thema. Een verstandige en duurzame

sociaaldemocratie begrijpt dat herverdeling ook een ruimtelijke dimensie heeft. Zo niet, dan wordt ook dit vraagstuk voor allerhande populistten een schot voor open doel. Dan wordt 'de elite' in de Randstad nog meer dan nu beschuldigd van desinteresse voor de provincie. Dan worden immigranten – een potentieel maar voorlopig nagenoeg onbespreekbaar onderdeel van de oplossing – nog meer bestempeld tot zondebok dan nu al gebeurt. En dan evolueren ouderen(-partijen) tot een oncontroleerbare machtsfactor; ze hebben immers maar een beperkt belang bij een langetermijnvisie. In dit vraagstuk komt alles samen: slimmere mobiliteit, doordachter landelijk vestigingsbeleid, nieuwe natuur, immigratie, bouwregelgeving op maat, slimme transformaties, gezondheidszorg, impulsen voor de nieuwe (gerobotiseerde) maakindustrie, toerisme en recreatie, ruimte voor het (wetenschappelijk) experiment, noem maar op. Het vraagt om een benadering in internationaal perspectief met een bijzondere combinatie van kenmerken: integraal, innovatief, grootschalig en desondanks bottom-up, want onze politici hebben het voorlopig kennelijk druk met belangrijker zaken. Tegelijkertijd is dat misschien een kans. Misschien moeten het gewoon ontwerpers zijn die de handschoen oppakken.

Joost Ector is architect-directeur van Ector Hoogstad Architecten en bestuurslid van de BNA. Voor Architectenweb schrijft Joost Ector iedere maand een column, waarin hij ontwikkelingen die van invloed zijn op het architectenvak van duiding voorziet.

Met de wet probeert men iedereen naar vermogen te betrekken in de maatschappij. Meedoen is immers leuk! Het bestrijdt de eenzaamheid en geeft iedereen een gevoel van eigenwaarde en dat hetgeen hij of zij doet ook er werkelijk aan toe doet!

Kort samengevat:

VAN
STANDAARDOPLLOSSINGEN
INDICEREN
AANVRAAG
RECHT OP EEN VOORZIENING
AANBODGERICHT
EEN PLAN PER LEEFGEBIED
INDIVIDUELE KLANT
WET EN REGELGEVING
CONTROLE
PRATEN OVER KLANTEN

Bij de invoering zijn de onderstaande maatschappelijke effecten opgenomen:

- Inwoners zijn zelfredzaam en participeren naar vermogen in de samenleving, met inzet van het sociale netwerk en eventueel professionele ondersteuning als dat nodig is.
- Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor zichzelf en voor hun sociale netwerk.
- De mensen maken de buurt en signaleren en ondernemen zelf actie als ze zich zorgen maken.
- De buurt of wijk is een prettige woon- en leefomgeving voor alle inwoners (inclusieve samenleving)
- De jeugd in onze woonplaats groeit gezond en veilig op. Ze ontwikkelen hun talenten en kunnen zo, nu en later, naar vermogen deelnemen en bijdragen aan de maatschappij.

Het zijn tamelijk ingrijpende veranderingen en de kunst is om op een gepaste wijze de tevredenheid en effectiviteit in de uitvoering te meten. Vaak zult u merken dat de burger het er niet eenvoudiger op vindt worden. Aan uw Seniorenraad de uitdaging om dit te signaleren en met de wethouder hierover van gedachten te wisselen.

NAAR
MAATWERK
ARRANGEREN
VRAAG
BENODIGDE VOORZIENING
VRAAGGERICHT
ÉÉN PLAN ALLE LEEFGEBIEDEN
KLANTSYSTEEM (partner,kinderen)
RUIMTE VOOR DE PROFESSIONAL
VERTROUWEN
PRATEN MET KLANTEN

Met het oog op de komende verkiezingen 2017 voor de Tweede Kamer in maart a.s. hebben alle politieke partijen nieuwe verkiezingsprogramma's opgesteld. LOIS heeft vele van deze verkiezingsprogramma's voor u als Seniorenraad of Participatieraad bestudeerd. Van zeven politieke partijen vindt u hier een summier opgave van wat zij willen gaan doen als zij een zetel in de regering zouden bemachtigen en dan gaat het hierbij uitsluitend om voorstellen die ouderen betreffen.

De komende landelijke verkiezingen zijn tevens een goede aanleiding met de verschillende fracties van politieke partijen in discussie te gaan over de positie van de gemeente in relatie tot de burgers en de rol van adviesorganen daarin. Laat zien, dat Seniorenraden, WMO Raden en Cliën-

tenraden een wezenlijke bijdrage leveren aan de plaatselijke democratie.

Om inhoud te geven aan participatieve democratie en burgerinitiatieven is een andere structuur noodzakelijk. LOIS heeft middels deze Nieuwsbrief hier al eerder aandacht voor gevraagd. Bezinning over de positie van adviesorganen in hun relatie tot de gemeente en tot de burgers is dringend gewenst. De afstand tussen adviesorganen en burgers is groter geworden en adviesorganen dreigen nauwelijks meer bij te kunnen dragen aan de echte democratie van burgers.

Echte decentralisatie van taken naar gemeentelijk beleid betekende dat de gemeente een andere positie in de samenleving heeft ingenomen. Tot voor kort was de gemeente dé bepalende instantie in de gemeente, omdat zij kennis van zaken

had, maar de burgers worden zich steeds meer bewust van hun positie. Waar mede door de bezuinigingen de gemeente naar het oordeel van de burgers hiaten laten vallen ontstaan nieuwe burgerinitiatieven. De ontwikkeling van wijkteams heeft hier mede een positieve invloed op. Niet overal functioneren dergelijke burgerinitiatieven, maar de ontwikkeling van dergelijke initiatieven laat zich niet meer tegenhouden. Enerzijds hangt de effectiviteit af van de innerlijke organisatie en ontwikkeling van deze burgerinitiatieven. Anderzijds hangt het zeer sterk af van de relatie tussen deze initiatieven en de gemeente. De gemeente zal op een positieve wijze hierop moeten inspelen en dat vereist een andere verhouding tussen gemeentelijke overheid en burgers.

Seniorenraden en WMO Raden zijn veelal omgevormd tot Participatieraden ofwel Adviesraden sociaal domein en zij worden verondersteld te adviseren over een heel breed terrein. Daarom stelt men vooral eisen aan de brede deskundigheid van de leden. De relatie van deze organen met de burgers laat echter veelal te wensen over. Omdat burgers van elkaar verschillen, moeten de adviesorganen de diversiteit van de burgers in hun adviezen betrekken. Verkiezingsprogramma's geven een goed inzicht in die diversiteit.

VVD Verkiezingsprogramma 2017-2021

De VVD vindt dat iedereen een eigen pensioenpotje moet hebben, met een duidelijk overzicht van de ingelegde pensioenpremie en het opgebouwde vermogen. Dit potje kan wel collectief worden beheerd. Zo kunnen risico's gedeeld blijven en hoeven geen ingewikkelde beleggingskeuzes gemaakt te worden als dat niet wenselijk is.

Verkiezingen 2017 Tweede Kamer

De VVD wil maatwerk en keuzevrijheid, zowel wat betreft de AOW als bij het aanvullend pensioen. Voor de AOW betekent dat, dat het later in gaan wanneer men besluit langer door te werken. Voor het aanvullend pensioen willen de VVD het bijvoorbeeld mogelijk maken dat een deel direct opgenomen kan worden (bij pensionering) om een hypotheek af te lossen of om te schenken aan de kinderen.

Zorg moet goed, toegankelijk en betaalbaar blijven, vindt de VVD. Men wil daarom een breed basispakket. Dure medicijnen, mits hun effectiviteit is aangetoond, horen ook in dat pakket. De VVD wil dat de allerbeste verpleeg- en verzorgingshuizen de norm worden. Er moet een norm komen met oog voor de levenskwaliteit, wensen van bewoners en de indeling van hun dagelijks leven. Instellingen die deze norm langdurig niet halen worden gesloten. Bewoners van een zorginstelling mogen zelf bepalen hoe ze hun leven willen leiden. Daarom houdt de VVD vast aan het scheiden van wonen en zorg, zodat men zelf de zorg kan blijven inkopen.

PVV Verkiezingsprogramma 2017-2021

De PVV is vrij kort over zaken. Het eigen risico in de zorg moet geheel worden afgeschaft, de AOW-leeftijd moet op 65 jaar blijven en aanvullende pensioenen moeten wél geïndexeerd worden. De PVV wil verder bezuinigingen in de thuiszorg en bij de ouderenzorg terugdraaien en wil men méér handen aan het bed.

Partij van de Arbeid Verkiezingsprogramma 2017-2021

De Partij van de Arbeid vindt een goede gezondheidszorg van waarde van ieder van ons, en voor de samenleving als geheel. Aandacht en liefde vormen de basis

van goede zorg, aan liefdevolle langdurige zorg als die nodig is. Zorg waar mensen centraal staan en niet de markt, die te weinig oog heeft gehad voor de menselijke maat. Daarom moeten dokters meer gaan samenwerken. Het is tijd dat het zorgstelsel weer het publieke belang dient, vindt men. Daarom wil ook de PvdA het eigen risico afschaffen zodat mensen de zorg niet meer mijden. Daarnaast wil men een uniforme polis voor de basisverzekering, zodat verzekeraars hier niet meer op kunnen concurreren.

De PvdA wil ook dat mensen, patiënten en medewerkers, meer te zeggen krijgen in de zorg. Zowel bij de aanbieders, bij gemeenten als bij de verzekeraars. Patiëntenorganisaties, zorgcoöperaties en ledenraden krijgen meer ondersteuning. Men wil nog eens extra investeren in de ouderenzorg en van de inkomens boven de €150.000 een extra bijdrage via de inkomstenbelasting vragen. De PvdA wil €300 miljoen extra investeren in de ouderenzorg. Met deze €300 miljoen kan in verpleeghuizen de zogenoemde Hugo Borstnorm ingevoerd worden: er komt extra verplegend personeel voor een liefdevolle oude dag. Meer personeel, betere opleidingen en meer aandacht aan bewoners.

Een goede oude dag hoort tot de zekerheden van Nederland, vindt ook de PvdA. De AOW, ooit ingevoerd dankzij de PvdA, stijgt ieder jaar met de lonen mee. Bij de verhoging van de AOW tot 67 jaar hebben we steeds gezegd dat niet iedereen kan of wil stoppen op dezelfde leeftijd. We probeerden mensen met een zwaar beroep of zij die vijftig jaar hadden gewerkt te ontzien. Dat plan bleek in de praktijk onuitvoerbaar. Men wil een flexibele AOW introduceren, waardoor men

tegen een redelijke korting drie jaar eerder kan stoppen en waarbij wordt voorkomen dat men door het minimum zakt. Verder moet er een generatiepact tussen ouderen en jongeren komen. Het pensioenstelsel zal zo worden aangepast dat pensioenen weer gaan stijgen.

Onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen' wil de PvdA de preventieve maatregelen, die de gezondheid vergroten, onderbrengen in het basispakket.

CDA Verkiezingsprogramma 2017-2021

Het CDA mantelzorgers een belastingvoordeel geven, een mantelzorgvergoeding, omdat mensen die voor hun naasten zorgen moeten beloofd worden. Het CDA wil hier jaarlijks 100 miljoen euro voor uittrekken.

Afschaffen van het eigen risico acht men onrealistisch, maar het eigen risico kan wel een stuk lager, stelt men. Men wil de kosten voor de gezondheidszorg eerlijker verdelen, door: het eigen risico flink te verlagen met €105 (van €385 naar €280); in de toekomst het bezoek aan de huisarts niet mee te laten tellen voor het eigen risico.

Ook stelt het CDA dat de marktwerking in de zorg steeds meer een doel op zich geworden. Men wil meer samenwerking en minder marktwerking in de zorg, zodat de patiënt weer centraal komt te staan en wil men een verbod op winstuitkeringen door zorgverzekeraars, zorginstellingen en ziekenhuizen. Geld dat voor de zorg is bedoeld moet in de zorg blijven of tot lagere premies leiden en mag niet als winst in de zakken van investeerders of aandeelhouders verdwijnen, aldus het CDA.

Het CDA denkt uitgesproken ideeën

te hebben om het pensioenstelsel klaar te maken voor de toekomst. Ouderen hebben recht op een rustige oude dag, als je je hele leven hard hebt gewerkt, belasting hebt betaald en gespaard voor na je pensioen. Voor veel ouderen is dat echter niet aan de orde. Zij zijn bezorgd over hun toekomst en hun financiële situatie, vindt het CDA. En dat komt door alle veranderingen in de zorg en rond hun pensioenen. In de samenleving hebben ze steeds meer het gevoel er alleen voor te staan en niet gehoord te worden. Anderzijds stelt het CDA dat met hun kennis en ervaring veel ouderen nog steeds een grote bijdrage aan de samenleving leveren en dat er daarom meer aandacht en waardering moet komen voor alles wat de ouderen hebben gedaan en nog doen voor de jongere generaties.

Ouderen met een klein pensioen moeten gecompenseerd worden, vindt het CDA, want een deel van de ouderen is in de afgelopen periode onevenredig getroffen door het beleid van het kabinet. Zij kregen te maken met hogere lasten, extra kosten voor zorg en wonen en voor een deel werden hun pensioenen niet geïndexeerd of zelfs gekort. Zij profiteren ook het minst nu de economie langzaam aantrekt. Het CDA voelt het als een plicht om voor deze groep ouderen met een klein pensioen op te komen en hen substantieel te compenseren voor de opgelopen achterstand.

Het CDA ziet dat eenzaamheid een groot probleem in onze samenleving is, vooral de ouderen zijn een kwetsbare groep. Door hun afnemende gezondheid en mobiliteit en het wegvallen van een partner of leeftijdsgenoten, raken ouderen geïsoleerd en ligt eenzaamheid op de loer. Ruim 1 miljoen van de 55+'ers geeft aan

zich eenzaam te voelen. Tweehonderd-duizend van hen hebben slechts eens per maand sociaal contact. De zorg en aandacht voor onze ouderen is een verantwoordelijkheid van ons allemaal, van familie, burens, kennissen en verenigingen. Het CDA wil een landelijke aanpak eenzaamheid, die lokaal vorm krijgt; in Rotterdam zijn hier goede ervaringen mee opgedaan.

D66 Verkiezingsprogramma 2017-2021

Hoewel Nederland een van de beste stelsels voor gezondheidszorg ter wereld en de zorg toegankelijk is voor iedereen en van hoge kwaliteit wil D66 de menselijke maat terug in de zorg – naar zorg met een menselijk gezicht – en van daaruit vernieuwend vooruit. Inventief, betaalbaar en kwalitatief beter, door het doorontwikkelen van het zorgstelsel. Het belangrijkste ziet men investeren in preventie, liever voorkomen dan genezen. Daar is soms hulp bij nodig of een nieuw inzicht of goed advies en wanneer men zorg nodig heeft, moet dit zo snel mogelijk en in de eigen, vertrouwde leefomgeving georganiseerd worden en de basiszorg in de buurt versterken.

Vooraf voor de groeiende groep ouderen vindt men dat belangrijk, maar ook voor degenen die hen als mantelzorger bijstaan. Brede zorg moet worden geconcentreerd in de buurt, voor patiënten en ter ondersteuning van mantelzorgers, stelt D66. Hoe te zorgen voor mensenwerk en maatwerk in de zorg? Want de overheidskosten voor zorg bedragen zo'n €5000 per persoon per jaar, die samen opgebracht moet worden. Als hier de groeiende inzet van mantelzorgers en betalingen voor premie en eigen bijdragen aan toe wordt gevoegd kan men spreken over een astronomisch bedrag. Het is zaak deze kosten-

stijging samen met de mensen in de zorg te beheersen, aldus D66. Er ligt volgens hen een grote uitdaging en als patiënt of 'zorgconsument' moet men het liefste zelf de regie nemen en praten en meebeslissen.

Zorg en verblijf in verpleegtehuizen moeten zoveel mogelijk op maat van de cliënt zijn. In deze instellingen is niet altijd aandacht voor de persoonlijke behoeften. Pesten en buitensluiten komt in de ouderenzorg dagelijks voor. D66 wil instellingen waar mensen langdurige zorg ontvangen stimuleren om in de huisregels expliciete aandacht te hebben voor tolerantie voor elkaar en voor de persoonlijke vrijheid om te mogen zijn wie je bent. Binnen de zorg moet er genoeg aandacht zijn voor oudermishandeling en huiselijk geweld, aldus D66.

Zelf beslissen over je leven is een standpunt, waarmee D66 voorop wil lopen in de maatschappij. Mensen die niet meer willen leven, bijvoorbeeld omdat zij ernstig ziek zijn, mogen de dokter daarbij om hulp vragen. De juiste persoon mag daarbij zorgvuldige hulp verlenen, aldus D66.

GroenLinks Verkiezingsprogramma 2017-2021

GroenLinks denkt dat de samenleving het anders wil, omdat mensen de tegenstellingen zat zijn. Men wil nieuwe solidariteit organiseren door weer voor elkaar te gaan zorgen, opdat iedereen vertrouwen kan hebben in de toekomst. Mensen die het nodig hebben, zoals gehandicapten en ouderen, hebben recht op fatsoenlijke zorg. Dat mag niet aan de markt worden overgelaten. Dat is een kerntaak van de overheid en een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

In de zorg gaat het te weinig om wat mensen zelf willen en kunnen. "U zoekt

het maar uit, want wij moeten bezuinigen”, is de boodschap van de overheid. Dat wil GroenLinks anders. Zij willen niet zorgen voor mensen die het nodig hebben. De wensen van mensen staan centraal, niet de structuren of organisaties. De macht van de zorgverzekeraars en farmaceuten moet worden ingeperkt. Ouderen moeten zelf kunnen kiezen of zij thuis blijven wonen met professionele hulp of in kleinschalige woonvormen waar zorg aanwezig is. Eigen keuze is voor GroenLinks een belangrijk fundament. Het persoonsgebonden budget is daarvoor belangrijk. De zorgkosten zijn hoog en zullen blijven stijgen. GroenLinks wil de solidariteit vergroten en de lasten eerlijker verdelen, de verspilling aanpakken en het geld dat nu gaat naar het salaris van bestuurders, de winst van farmaceuten en het marketingbudget van zorgverzekeraars, naar de zorg. Zo denkt GroenLinks de zorg voor iedereen betaalbaar te kunnen houden en de zorg voor de ouderen en mensen met een handicap te verbeteren.

De AOW als basispensioen moet fors worden verhoogd, waardoor iedereen met een klein of geen aanvullend pensioen later voldoende inkomen heeft. Het pensioenstelsel moet worden gemoderniseerd. GroenLinks streeft naar een houdbaar stelsel waarin alle werkenden kunnen rekenen op een toereikend pensioen. Het pensioenvermogen moet collectief worden belegd en belangrijke risico's worden collectief gedeeld, met meer ruimte voor maatwerk. Versnippering tegengegaan en de transparantie vergroten. Pensioendeelnemers krijgen dan beter inzicht in hun individuele opgebouwde pensioenaanspraak en krijgen keuzemogelijkheden om die in te zetten, aldus GroenLinks.

GroenLinks ondersteunt de gedachte

achter de decentralisaties en vindt de overheveling van taken nog niet af. Rijksoverheid en gemeenten moeten daarom een gezamenlijk programma ontwikkelen om de 'lokale verzorgingsstaat' verder vorm te geven. Ondersteuning voor de meest kwetsbare groepen, financiële zekerheid voor gemeenten en de rol van de gemeenteraad staan centraal in dit programma. Mantelzorg en vrijwilligerswerk moeten als gelijkwaardige vormen van participatie worden gewaardeerd. De onbelaste vrijwilligersvergoeding zal omhoog gaan. Financiële drempels, zoals de kostendelersnorm, mogen geen belemmering zijn om voor elkaar te zorgen. Er komt dan ook geen mantelzorgboete in de AOW, stelt GroenLinks.

Ook GroenLinks ziet preventie als een speerpunt. Er dienen wijk- en doelgroepgerichte preventieprogramma's te komen. Zorgverzekeraars en gemeenten moeten samenwerken met bewoners om dit te stimuleren. Om de solidariteit tussen arm en rijk te vergroten worden de zorgkosten gedeeld via progressieve belastingen. Het eigen risico moet worden afgeschaft en de nominale premie voor de ziektekostenverzekering zou fors omlaag gaan. Euthanasie moet uit het Wetboek van Strafrecht, vindt GroenLinks. Artsen zijn pas strafbaar wanneer ze zich niet aan de regels houden.

SP Verkiezingsprogramma 2017-2021

De invoering van een Nationaal Zorgfonds, afschaffing van het eigen risico, zorgen voor voldoende zorgpersoneel, een Investeringsplan voor Nederland, een verhoging van het minimumloon, de AOW-uitkering en het sociaal minimum met 10% zijn enige speerpunten van het SP-verkiezingsprogramma voor 2017 'Pak de Macht'. De SP houdt vast aan het ver-

lagen van de AOW-leeftijd naar 65 jaar.

Voor de ouderen- en gehandicaptenzorg moet er een personeel bezettingsnorm komen die ervoor zal zorgen dat verzorgenden voldoende tijd hebben voor de bewoners. De SP wil verzorgingshuizen openhouden, zodat ouderen ook in de toekomst in vrijheid kunnen kiezen voor een beschermde woonomgeving. De SP wil overstappen op locatiefinanciering, om zo te voorkomen dat geld blijft hangen in grote organisaties. De aanval op de zorgbureaucratie moet worden ingezet om zo de menselijke maat terug in de zorg te brengen en het vertrouwen in de beroepskrachten te herstellen. Die stellen - in overleg met degene die zorg nodig heeft - vast welke zorg nodig is.

De sociaaleconomische gezondheidsverschillen wil de SP gaan verkleinen, door meer in te zetten op preventie, waaronder bestrijding van overgewicht. Dit moet dan ook wettelijk worden vastgelegd. Preventieve middelen waarvan het nut is aangetoond, komen in het verzekerde pakket. Mantelzorgers moeten beter worden ondersteund bij de intensieve zorgtaken die zij op zich nemen. In elke gemeente moet een mantelzorgpunt komen waar mantelzorgers terecht kunnen met vragen en voor hulp, aldus de SP.

De voorraad sociale huurwoningen moet worden vergroot, zodat de wachtlijsten korter worden. In alle gemeenten met een tekort aan sociale huurwoningen worden de sloop, liberalisering en verkoop van corporatiewoningen aan banden gelegd. De SP wil streven naar meer gemengde wijken.

Wie slim is, past de woning bijtijds aan voor extra comfort of veiligheid. Of zoekt alvast een droomhuis dat ook geschikt is voor de oude dag.

Wordt het huis te ruim, de tuin een wildernis, de trap een obstakel? Dan is verhuizen naar een 'makkelijker' woning een logische volgende stap. Toch zijn er weinig 55-plussers die dat doen. Niet alleen omdat er te weinig gelijkvloerse 'nul-treden-woningen' zijn, maar ook omdat het oude vertrouwde huis gewoon goed bevalt. Wat kun je doen om de woning zo veilig en comfortabel mogelijk te maken, zodat je er nog jaren van kunt blijven genieten? En als dat echt niet gaat: hoe vind je een droomhuis voor straks?

1. Ik wil... in deze buurt oud worden

Als je blij bent met je huis en de buurt, blijf je daar waarschijnlijk het liefst zo lang mogelijk wonen. Maar past de woonomgeving straks wel? Voorzieningen in de buurt en looproutes zonder obstakels worden op de langere termijn belangrijk. Deze vragen helpen bij het maken van een keuze:

Is er een winkel, apotheek, huisarts en bushalte op loopafstand?

Is de buurt veilig?

Is de verstandhouding met de buurtgenoten goed?

Zijn er kinderen, goede burens of vrienden in de buurt die kunnen helpen als het mischien nodig wordt (mantelzorg)?

Is er een ontmoetingscentrum zoals een buurthuis, wijkcentrum of dienstencentrum?

Voor echtparen: is de woning of de buurt ook geschikt voor één alleen?

Eén of meer keer 'nee' geantwoord? Dan zal de buurt op den duur waarschijnlijk niet voldoen. Verhuizen is een betere optie.

2. Ik wil... in mijn huis blijven

Hoe fijn een huis ook is: de woning is óók een plek waar veel valpartijen plaatsvinden. Bijvoorbeeld doordat een drempel te hoog is of het tuinpad ongelijk. Gelukkig zijn er veel slimme verbeteringen mogelijk. Denk aan stroeve badkamertegels, verlichting die automatisch aan gaat (ook op de route van bed naar toilet) en een tweede trapleuning. Veel gemeenten bieden hulp om in kaart te brengen wat nodig is om thuis te blijven wonen. Sommige gemeenten hebben een ouderenadviseur. Deze kan eventueel ook verwijzen naar deskundige vrijwilligers of professionals. Ook een ergotherapeut kan advies op maat geven. Ergotherapie maakt onderdeel uit van het basispakket van de zorgverzekering (zie www.ergotherapie.nl).

Verbouwen

Een huis blijft langer geschikt als op de begane grond een slaap- en badkamer aanwezig zijn. Zijn die er niet, maar is achter het huis wel voldoende ruimte? Dan kan daar eventueel woonruimte worden aangebouwd. In de meeste gevallen kan dit zelfs zonder vergunning, onder voorwaarde dat de aanbouw niet meer dan de helft van de tuin in beslag neemt (uitgaande van een achtererf van maximaal 100 m²). Zorg voor voldoende ruimte rondom het bed, in de badkamer en bij het toilet, zodat die ook met een rolstoel bereikbaar zijn. Als de bad- en slaapkamer naast elkaar liggen, is er misschien een doorgang te maken zodat ze beter toegankelijk worden. In de badkamer is een inloopdouche veel veiliger en comfortabeler dan een badkuip of een douchecabine met hoge instap.

Kosten

Aangezien de kosten van een verbouwing nauw samenhangen met de keuze voor meer of minder luxe materialen en installaties, is het lastig standaardprijzen voor verbouwingen te noemen. Onderstaande richtprijzen heeft de Vereniging Eigen Huis berekend in samenwerking met Casadata: Aanbouw of uitbreiding met plat dak op de begane grond (maximaal 20 m²): €3.250.

Badkamer renoveren met douche, wastafel en toilet van gemiddelde kwaliteit (maximaal 6 m²): €2.750.

Op www.casadata.nl zijn meer prijsindicaties te vinden.

Tip

Een huis verbouwen is duur. En een lening is niet altijd makkelijk te krijgen. Steeds meer gemeenten bieden huiseigenaren die hun woning levensloopbestendig willen maken daarom een 'blijverslening'. Vraag ernaar bij de gemeente of kijk op www.svn.nl.

Huurhuis aanpassen

Ook huurders mogen (laten) klussen in hun huurwoning, zolang de aanpassin-

gen een verbetering zijn en geen afbreuk doen aan de verhuurbaarheid. Hoewel de regels hiervoor een stuk soepeler zijn dan een aantal jaren geleden, is het raadzaam vooraf contact op te nemen met de verhuurder. Veel woningcorporaties hebben zogenoemde klusfolders met toegestane materialen en werkwijzen. Zijn die instructies er niet of wil je ervan afwijken, dan is schriftelijke toestemming nodig. Een huurder die handelt volgens deze regels, hoeft de woning na afloop niet in de oorspronkelijke staat terug te brengen. Ook kleine veranderingen hoeft je bij een verhuizing niet terug te draaien. Denk aan veranderingen zoals handgrepen, een extra trapleuning of de verwijdering van drempels, die zonder veel kosten weer in de oorspronkelijke staat terug te brengen zijn. Voor het ingrijpend verbouwen van een huurwoning is altijd toestemming nodig.

Uitzondering

Een uitzondering geldt wanneer de woningaanpassingen noodzakelijk zijn in verband met een handicap of ziekte en wanneer hiervoor een vergoeding is toegekend vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) of Wet langdurige zorg (Wlz). Als de nood aan de man komt, mag een zorgunit inclusief badkamer en wc worden aangebouwd, waarin iemand die langdurig aan bed gekluisterd is, kan worden verzorgd. Deze zorgkamer wordt dan na afloop weer verwijderd (zie ook punt 7: Ik heb acuut zorg nodig).

3. Ik wil... naar een seniorenwoning

Een seniorenwoning (ook wel nul-tredenwoning of levensloopbestendige woning genoemd) is gebouwd of aangepast voor mensen van 55 jaar en ouder en is bedoeld

om tot op hoge leeftijd zelfstandig te blijven wonen. Kenmerken zijn: gelijkvloers, brede gangen en deuropeningen, geen drempels. In veel gevallen heeft een seniorenwoning ook een zorgbadkamer, waarin veel ruimte is om met een rolstoel te kunnen manoeuvreren. De meeste gemeenten en woningcorporaties bieden seniorenwoningen aan via het gemeentelijke of regionale woningtoewijzingssysteem, waarvoor inschrijving noodzakelijk is. De wachtlijst varieert per regio. Het kan handig zijn hier alvast naar te informeren, ook als een verhuizing voorlopig niet aan de orde is.

Zowel koop als huur

Seniorenwoningen zijn er zowel in de huur- als koopsector. Wie een (gezamenlijk) inkomen heeft tot 35.739 euro (2016) komt zonder meer in aanmerking voor een sociale huurwoning met een huur tot maximaal 710,68. Woningzoekenden met een hoger inkomen kunnen toch in aanmerking komen voor een sociale huurwoning als zij een zorgindicatie hebben van minimaal 10 uur per week. Verder mogen woningcorporaties 10 procent van hun woningvoorraad verhuren aan mensen met een middeninkomen (tussen 35.739 en 39.874). Voor welke inkomensgroepen de woning bestemd is, staat er meestal bij in de advertentie. Een woning in de vrije sector is doorgaans makkelijker te vinden. Hiervoor geldt vaak een minimuminkomen van driemaal de brutohuurprijs.

Tip

Huur- en koopwoningen van zo'n honderd corporaties, verhuurders en gemeenten zijn te vinden op www.woningnet.nl. Op www.woonz.nl en www.zorgwoning.nl staan seniorenwoningen in heel Nederland

(koop en huur). De nadruk ligt op woningen voor senioren die extra zorg nodig hebben.

4. Ik wil... een comfortabele woning met stijl

Voor ruime, eigentijdse woningen is de wachtlijst vaak langer en de prijs hoger. Het is even zoeken of wat langer wachten tot die zonnige flat of gelijkvloerse woning met patio zich aandient. Een alternatief is zelf bouwen of verbouwen. Zelf bouwen is een prijzige aangelegenheid, tenzij je het met een groep doet (collectief particulier opdrachtgeverschap). Groot nadeel is dat de realisatie meestal behoorlijk wat tijd in beslag neemt. Het helpt om aansluiting te zoeken bij een bestaande groep, of om als groep begeleiding in te huren bij een gespecialiseerd bureau. Kijk voor meer informatie op www.bouwenineigenbeheer.nl of www.sir55.nl.

5. Ik wil... mensen om me heen

Gemeenschappelijk wonen is een uitkomst voor mensen die hun zelfstandigheid willen behouden, maar ook graag gezelligheid in de buurt hebben. In een woongemeenschap hebben de bewoners ieder hun eigen woonruimte. Daarnaast kunnen ze gebruikmaken van gemeenschappelijke voorzieningen. In deze woonvorm is hulp altijd nabij. Daar staat tegenover dat van nieuwe bewoners ook hulpvaardigheid wordt verwacht. Om die reden nemen veel woongemeenschappen alleen nieuwe bewoners aan die nog (betrekkelijk) jong zijn. De Landelijke Vereniging Gemeenschappelijk wonen van Ouderen heeft een overzicht van groepswoningen. Vraag ook de gemeente naar mogelijkheden voor gemeenschappelijk wonen in de omgeving. Naar het voorbeeld van de histori-

sche hofjes voor gepensioneerde vrouwen worden tegenwoordig ook nieuwe woonhoven gebouwd. Zo gaat in Zwolle in 2017 de bouw van de eerste 'Knarrenhof' van start, een combinatie van ruime huur- en koopwoningen rondom een besloten gemeenschappelijke tuin. Ook in andere gemeenten zijn dergelijke projecten in voorbereiding.

6. Ik wil... zorg in de buurt

In de vroegere verzorgingshuizen gingen wonen en zorg hand in hand. Tegenwoordig zijn wonen en zorg gescheiden. Wel bestaan er nog steeds aanleunwoningen en serviceflats; bewoners kunnen er gebruikmaken van de service van een zorginstelling. Aanleunwoningen zijn er zowel in de sociale als vrije huursector en liggen vlak bij een verzorgings- of verpleeghuis. Wie ervoor in aanmerking wil komen, moet zich inschrijven bij de betreffende instelling of woningcorporatie en/of de gemeente. Soms helpt een zorgindicatie. Gemeenschappelijke voorzieningen Serviceflats hebben gemeenschappelijke voorzieningen in huis, zoals een maaltijd-service, alarmsysteem en boodschappen-dienst (soms meer, soms minder). Serviceflats zijn te koop en te huur. Vooral de koopflats hebben vaak hoge servicekosten: van €50 tot €750 per maand. Aanleunwoningen en serviceflats zijn te vinden via www.woonz.nl of via het serviceloket van de gemeente.

7. Ik heb... acuut zorg nodig

In het geval van een handicap of ziekte wordt de wijkverpleging ingeschakeld voor de eerste zorg. Mochten woningaanpassingen nodig zijn (zoals een traplift, oprijplaten voor een rolstoel, elektrische deuropeners), dan worden die soms door de gemeente vergoed. Aanvragen kan via het Wmo-loket van de gemeente. Aan de hand van het inkomen wordt een eigen bijdrage berekend. Ook een prefab zorgunit op de begane grond wordt soms vanuit de Wmo vergoed. Onder de noemer 'zorgwonen' zijn diverse woonvormen te vinden voor mensen die lichte zorg nodig hebben. Hier wordt meer op de bewoners gelet dan in een serviceflat en is dag en nacht personeel aanwezig.

Top 5 woning-aanpassingen

Goede verlichting bij de voor- en achterdeur.

Thermostaatkraan in de badkamer.

Veilige trap met tweede trapleuning en verlichting.

Beugels bij grotere op- en afstapjes.

Drempelloze toegang.

Bron: Plus Praktisch Beter Wonen.

Top 5 redenen om te verhuizen

Geen voorzieningen in de buurt.

Geen toilet op de bovenverdieping te realiseren.

Geen bad- en slaapkamer beneden te realiseren.

Een te kleine badkamer.

Meer informatie

Wenst u meer informatie over:

- Het LOIS
- Door LOIS te geven thema(mid) dagen m.b.t. maatschappelijke ontwikkelingen zoals participatie, zorg en wonen.
- Thema(mid)dagen op verzoek over een door u gewenst onderwerp.
- Een bij ons beschikbare introductie-cursus voor startende seniorenraden.
- Verschenen nieuwsbrieven.
- Adviezen van seniorenraden.
- Links naar seniorenraden en relevante organisaties.

Bezoek dan onze website:

www.loisweb.nl

Daar vindt u ook ons jaarverslag 2015.

Geen lift te realiseren.

Bron: Plus Praktisch Beter Wonen.

Meer lezen

In de Plus Praktisch-gids Beter Wonen leest u wat allemaal mogelijk is om langer in uw koop- of huurhuis te blijven wonen. De gids is verkrijgbaar voor 9,95 (exclusief verzendkosten) via www.pluswebshop.nl of T 0900-244 62 44 (0,45 per gesprek).

Stichting LOIS stelt zich ten doel ondersteuning te bieden aan alle adviesorganen en individuen, die gemeenten adviseren over ouderenbeleid. Daarnaast levert LOIS ondersteuning in de vorm van informatie over onderwerpen, die van belang zijn op het gebied van ouderenbeleid en het functioneren van die adviesorganen.